

Srhljiv primer partijskega sodstva

IZJAVA REPUBLIŠKEGA JAVNEGA TOŽILCA ANTONA DROBNIČA
O SODNEM PROCESU PROTI ŠKOFU ROŽMANU

V tedniku Družina je 13. novembra odgovorni urednik Franci Petrič napisal članek *Za pravo podobo škofa Gregorija Rožmana*. Ob 35-letnici škofove smrti je želel „opozoriti slovensko javnost na osebnost, ki še vedno čaka na neobremenjeno in ideološko očiščeno predstavitev“. V ta namen je zastavil vprašanja ljubljanskemu nadškofu dr. A. Šuštarju in notranjemu ministru Andreju Šteru, predvsem o pokopu pokojnega škofa v Sloveniji (dr. Šuštar dvomi, da bi se to dogodilo v bližnji prihodnosti, notranji minister pa pravi, da ob izpolnitvi nekaterih normalnih predpisov ni za to nobenega problema). Za izjavo o pregledu procesa pa je zaprosil javnega tožilca Andreja Drobniča, ki je odgovoril naslednje:

„Škof dr. Gregorij Rožman je bil obsojen dne 20. avgusta 1946 s sodbo Vojaškega sodišča IV. armade v Ljubljani na 18 let odvzema prostosti s prisilnim delom. Sodnemu senatu je predsedoval kapetan dr. Helij Modic, člana pa sta bila podpolkovnik Milan Lah in major Alojzij Grčar. Obtožba sta zastopala kapetan Marjan Vivoda in kapetan dr. Viktor Demjan. Škof je bil sojen v odsotnosti, branil ga je dr. Alojzij Vrtačnik.

Ta kazenski postopek je tako po obliki kot po vsebini srhljiv primer povojnega partijskega revolucionarnega sodstva, ko je bilo kazensko pravo uporabljeno za ideološke in politične namene. Sodba proti škofu Rožmanu je sestavljena iz polresnic, ideološko propagandnega besednjaka tedanjega komunističnega režima, iz prevračanja običajnega pomena besed in poj-

mov, iz vrste namigovanj in celo neposrednih laži.

Dvome o pravilnosti in zakonitosti postopka in sodbe zoper škofa Rožmana je že pred leti pri nas javno izrazil zlasti škof dr. Stanislav Lenič, Rožmanov medvojni tajnik. Zaradi njegovih in še drugih pobud je Javno tožilstvo Republike Slovenije dne 21. maja 1991 tedaj pristojnemu Vrhovnemu vojaškemu sodišču v Beogradu predlagalo, naj kazensko zadevo zoper dr. Gregorija Rožmana odstopi v pristojnost slovenskega sodišča.

Odgovor Vrhovnega vojaškega sodišča je prišel dne 27. junija 1991, ko odstop pristojnosti ni bil več potreben, saj si je takšno pristojnost Republika Slovenija z osamosvojitvijo dva dni prej sama vzela.

Javno tožilstvo je nato pregledalo kazenske spise zoper škofa Rožmana. Ti so v arhivu Ministrstva za notranje zadeve, kateremu jih je Vrhovno vojaško sodišče poslalo že leta 1965. Teh spisov pa za sodne potrebe ni bilo mogoče dobiti v originalu. Spise je bilo zato treba šteti za nedosegljive in sodišče v skladu s predpisi predlagati obnovev spisov.

Zato je javno tožilstvo dne 17. decembra 1994 sedaj pristojnemu Temeljnemu sodišču v Ljubljani predlagalo, naj spise obnovi. S sklepom tega sodišča z dne 6. julija 1994 so bili spisi obnovljeni. Javno tožilstvo sedaj preučuje podrobnosti tega kazenskega postopka, okoliščine in dejstva, ki so podlaga sodbi, pravilnost in zakonitost sodbe. Ko bo to opravljeno in bodo zbrani novi podatki o pomembnih dejstvih, bo odločilo o nadaljnjem postopku.“

Krščanski demokrati pri ljubljanskem nadškofu

15. novembra so se v prostorih nadškofijskega ordinariata z ljubljanskim nadškofom srečali predstavniki Slovenskih krščanskih demokratov na čelu s predsednikom Lojzetom Peterletom.

Krščanki demokrati so nadškofa dr. Alojzija Šuštarja obvestili o poteku nedavnega kongresa, o pogledih na trenutno politično situacijo, o pogovorih z Italijo, povezanih z vstopom v Evropsko unijo, z medstrankarskimi odnosi v koaliciji in zunaj nje. Dotaknili so se tudi problematike v zvezi s popravilo krivic, storjenih med vojno in po njej, v luči priprave na praznovanje 50-letnice zmage nad fašizmom. Cerkevna stran je izrazila zaskrbljenost zaradi zastalih pogovorov za ureditev odnosa med Cerkvijo in državo in številnih nerešenih problemov na področju normalizacije položaja Cerkve v naši družbi.

Poudarila je zaskrbljenost nad pregledom nove šolske zakonodaje, njegova uresničitev pa bi pomenila ponovno monopolizacijo in ideologizacijo šole. Čimprej pa bi morali rešiti tudi zaplete pri denacionalizaciji.

Spominski park Teharje bodo urejali po delih

Vladna komisija za grobišča, ki je konec oktobra obravnavala program fazne ureditve Spominskega parka Teharje, je za ureditev prve faze projekta namenila iz republiškega proračuna sto milijonov tolarjev.

Po oceni Ateljeja Marka Marušiča, ki je izračun za izdelavo projektne dokumentacije za ta objekt naredila po prvonagrajenem elaboratu republiškega arhitektonsko krajinskega natečaja, pa bo prva faza gradnje znašala 128 milijonov tolarjev.

Po projektu pa je predvideno, da bi v prvi fazi zgradili vstopni portal, ki predstavlja začetek spominskega območja in z njima še posaditev in ozelenitev ter kompletno izvedbo in ureditev parkirnega asfaltnega prostora, pot do taborišča in znotraj njega, vstop v taborišče in spominski objekt.

Žalostno pa je to, da iz celjske cinkarne še vedno vozijo odpadke na teharska grobišča ter pravijo, da jim to dovoljuje celjska občina.

Zgodilo se je v Sloveniji

Poskusne volitve županov

Delo Stik v petek, 25. novembra, objavlja izide poskusnih volitev za ljubljanskega župana (volitve bodo 4. decembra).

Za dr. Franceta Bučarja (neodvisni) se je odločilo 158 Ljubljancev, za dr. Dimitrija Rupla (LDS) 121, za dr. Leva Krefta (ZL) 71, za Miho Jazbinška 63, za dr. Jožeta Kušarja (SKD) 58, za Jurija Lenarda 16 in za Branka Gradišnika 15. Od 1302 Ljubljancev, ki so jih anketarji povabili k sodelovanju, jih je glasovalo 699, med temi pa jih je 197 oddalo prazne lističe.

Severnoatlantska skupščina NATO

Severnoatlantska skupščina je pred tednom sklenila, da podeli status pridruženega članstva republik Sloveniji. To imenovanje je za Slovenijo važno, ker je na ta način Slovenija bolj varna pred morebitnim

napadom ali vojaško intervencijo (primerjajmo samo vojsko na Hrvaškem ali v Bosni). Tudi je Slovenija prva od držav iz bivše Jugoslavije, ki je prejela to članstvo in se je s tem tudi podaljšala distanca med Slovenijo in kako morebitno novo Jugoslavijo.

Zadnje volilne napovedi

Za lokalne volitve, ki bodo 4. decembra, je volilna propaganda skoraj končana. Krščanski demokrati so izjavili, da je stranka vložila svoje liste v 143 občinah, za župane pa bo kandidiralo 97 članov SKD, od katerih imajo nekateri podporo drugih strank kot napr. SLS, SDSS ali Narodnih demokratov. V 13 občinah pa ne bodo predstavili nobenega kandidata. Slovenska ljudska stranka ima vložene kandidatne liste za svetnike v vseh občinah, za župana pa 90 kandidatov, od katerih imajo nekateri podporo strank kot so SKD in druge.

Slovenija se je pripravljena kratkoročno odpovedati EU

Predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek je v nedeljo 27. nov. za radio Krka v Novem mestu v pogovoru dejal, da namerava „problem še bolj zaostri v mednarodnih nastopih in povsod v mednarodni areni, če Slovenija jutri v Bruslju ne dobi soglasja“ sveta Evropske unije za pogajanje o pridruženem članstvu oziroma če bi Italija to soglasje blokirala.

Drnovšek je pripravljen tudi reči, „da nas kratkoročno ne zanimajo več pogajanja oziroma pogovori z Italijo, da se ne bomo pustili izsiljevati, da ne sprejemamo več te igre iz meseca v mesec, ko nas z enega sestanika ministrskega sveta prenašajo na drugi sestanek, vmes pa pritiskajo na nas in skušajo doseči pod pritiskom naslednjega termina, da bi do sedaj popustili in dobili zeleno luč.“ „Na to bomo odgovorili, da se ne gremo več in se bomo za nekaj časa tudi odpovedali pridruženemu članstvu v EU, če je potrebno, zlasti pa tovrstnim pogovorom z Italijo.“

Drnovšek je v oddaji Radia Krka znova kritiziral t.i. Oglejsko izjavo, češ da po eni strani obljublja zamrznitev prometa z nepremičninami optantov, po drugi strani pa je to izjava dobre volje, da bo Slovenija upoštevala pričakovanja nekdanjih italijanskih lastnikov. „Očitno je bil ta dokument sestavljen tako, da bi najprej rezervirali te nepremičnine, ki so še v javni lasti, za nekdanje italijanske lastnike, v naslednjih fazah pa bi Italija izvajala pritisk, da bi dosegla tudi dejansko vračanje teh nepremičnin, ki bi bile tako ali tako že zamrznjene,“ je pojasnil.

Ponovil je, „da smo stvar zaostri in se postavili na trše stališče, da so sporazumi med Italijo in Slovenijo sklenjeni in veljavni, ter da Italija nima osnov za takšne dodatne zahteve.“ Po njegovih besedah Slovenija izpolnjuje vse pogoje do Evropske unije, Italija pa postavlja dodatne pogoje, ki niso

upravičeni, saj jih tudi drugim državam ni bilo treba sprejemati. „Očitno je, da so v ozadju širši interesi, ne samo italijanski. V ozadju so podobni primeri, npr. Italija bo imela v naslednji fazi podobne zahteve od Hrvaške, saj ima veliko večje interese v Istri in Dalmaciji. To je sedaj neke vrste preizkusni kamen: kar bi jim uspelo dobiti na primeru Slovenije, bi avtomatsko uveljavili tudi na primeru Hrvaške. Tu je primer Nemčije in Češke — tri milijone sudetskih Nemcev se je moralo po drugi svetovni vojni seliti in ti imajo ogromne zahteve po vračanju nepremičnin. To je eno izmed odprtih vprašanj, ki je v tem trenutku morda bolj tiho, ampak vedno več znakov je, da marsikdo čaka, kako se bo razpletlo stanje med Slovenijo in Italijo.“

Drnovšek meni, da bi se v primeru, če bi Italija uspela s svojimi zahtevami do Slovenije, podobni zahtevki postavljali tudi drugje. Omenil je podobno stanje med Poljsko in Nemčijo, pa tudi Slovenijo ter nekdanje nemške in avstrijske lastnike, ki so v Sloveniji pustili premoženje. Po njegovih besedah spor ni tako majhen in nepomemben, kot je bilo videti na začetku, ko se je govorilo, da gre samo za dvesto starih hiš. „Očitno gre tukaj za širše dimenzije. Do zavrnitve Oglejskega sporazuma na vladi nas je pripeljalo predvsem to, da nas je zaskrbelo, da bi s tem sporazumom odprli vrata, zahteve pa bi se v naslednjih fazah stopnjevale. To je bil prvi odstop od Osimskih sporazumov, zato je bila vlada zelo odločna, na žalost pa je začel Peterle voditi drugačno politiko in zagovarjati svoj dokument,“ je dejal Drnovšek in ocenil, da bivši minister s tem dela precejšnjo škodo Sloveniji.

„To je edina razpoka v sedanjem dokaj trdnem slovenskem stališču, ker imamo vse argumente — zgodovinske in pravne — na svoji strani,“ je sklenil Drnovšek.

Zavist in nasprotovanje

Pogovor z Lojzetom Peterletom

Nasprotovanje slovenskemu vladnemu kabinetu in parlamentu je bilo le na prvi pogled usmerjeno proti oglejskemu sporazumu, odločilni povod za to pa je bil v večji meri „moj osební uspeh“, kar ima v Ljubljani že tradicijo. Gre za zaviranje zaradi vodenja politike po dosegí neodvisnosti 1991, politike, ki ima prihodnost, je dejal predsednik Slovenskih kršćanskih demokratov (SKD) in nekdanji zunanji minister Lojze Peterle v pogovoru za sobotni Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Peterle je v pogovoru spregovoril o italijansko-slovenskih pogajanjih, med drugim pa tudi o medstrankarskih razmerjih v Sloveniji, pri čemer je poudaril, da je premoč starih komunističnih sil v slovenskem političnem življenju še vedno jasno vidna. Kar zadeva pogajanja z italijanskim zunanjim ministrom Martinom je Lojze Peterle povedal, da je bil oglejski sporazum in njegovo piljenje v Rimu sprejet izključno na podlagi osimskih sporazumov iz leta 1975.

Po besedah Peterleta sta se z Martinom strinjala, da morajo pogovori potekati v evropskem duhu, saj je šlo za vprašanje postopnega vključevanja Slovenije v Evropsko unijo in zahodnoevropsko unijo ter v zvezo NATO. Peterle je dejal, da je po zagotovilih Martina na sporazum pristal celo vodja Narodnega zavezništva Fini, resnično nasprotovanje pa je prišlo iz Ljubljane. Vladnemu kabinetu in parlamentu dejansko sploh ni šlo za vsebino sporazuma, čeprav so Peterletu očitali razprodajo Slovenije. Kot je dejal predsednik SKD, je šlo za 200 stanovanjskih enot, vključno s stavbami vred v treh občinah in ne za več tisoč hiš in zemljišč, kot mu to očitajo nasprotniki.

Peterle je povedal, da je tu večjo vlogo igrala zavist sprčo uspehov, ki jih je dosegel še v času, ko je bil slovenski ministrski predsednik: pod njegovim vodstvom je državi uspelo doseči mednarodno priznanje, vzpostaviti trdne gospodarske te-

melje, stabilno valuto, znižati obresti in inflacijo ter kljub procesom preoblikovanja obdržati brezposelnost na dokaj nizki stopnji.

Prva vlada neodvisne Slovenije je padla zaradi „nasprotovanja starih sil“, ki se imenujejo „reformni komunisti“, ki pa so po Peterletovih besedah še naprej ujeti v tradicionalna dialektična mišljenja, povrhu vsega pa so še obdržali svoje položaje.

V nadaljevanju pogovora je predsednik SKD opozoril, da nekdanji komunisti zasedajo visoke položaje, ter — kot piše FAZ — z nasmehom dodal, da to ni veljalo za direktorja Narodne banke in ljubljanskega nadškofa. Kot piše časnik, je Peterle z zagrenjenostjo dejal: „Tisti, ki so povzročili bolezen včeraj, prav gotovo niso zdravniki današnjega dne.“

Po Peterletovem mnenju ta izjava vključuje tudi predsednika Kučana, ki mu Peterle priznava korektno vedenje in zasluge pri procesu osamosvajanja Slovenije, kljub temu pa predsednik Kučan po svojem bistvu ostaja to, kar je bil. Kot navaja FAZ, nekdanji slovenski zunanji minister predvsem premierju Drnovšku očita „igro z močjo in politiko“. Drnovšek napoveduje, da bo v pogajanjih z Italijo vztrajal pri trdnih stališčih, pri tem pa ve, kako težke notranjepolitične razmere trenutno vladajo v Italiji, je opozoril Peterle in dodal, da se Drnovšek skuša predstaviti kot „branilec slovenskih interesov“ predvsem zaradi decembrskih lokalnih volitev. Po tem pa bo ministrski predsednik, „iznajdljiv kot vedno“, z Italijo sklenil sporazum, ki bo za Slovenijo lahko celo manj ugoden, vseeno pa ga bo lahko predstavil kot svoj uspeh, je dejal Peterle.

Ob koncu pogovora za FAZ je Lojze Peterle spregovoril še o položaju na Balkanu. Po njegovem mnenju so možnosti za skorajšnje rešitev konflikta majhne, obstaja pa celo nevarnost vojne med Srbijo in njenimi sosedami.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 26.11.94



IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Radikali imajo končno svoje kandidate za predsedniške volitve prihodnjega leta, a s tem se njihove težave šele pričnajo. Velika fronta je že sprožila svojo volilno kampanjo, še predno so določeni kandidati in s tem skuša preprečiti notranje spopade. Vlada pa ima dejansko rešen problem kandidaturo, a naletava na rastoče gospodarske težave, kar notranje spore le poveča. Panorama ni preveč blesteča in skrb raste povsod.

OBVAROVATI STRANKO

Čeprav je večina opazovalcev smatrala, da bo guverner province Río Negro Horacio Massaccesi zmagal v radikalni tekmi za predsedniško kandidacijo, je vseeno presenetil obseg zmage. Številke so jasne in govore o 65% glasov. Enako mladi poslanec in vodja radikalne stranke v provinci Buenos Aires Federico Storani ni predvideval takega poraza. Izgubil je volitve celo v lastni provinci in zmagal le v prestolnici ter provincah Mendoza, Chaco in Santa Fe.

Razlaga temu izidu je enostavna: „strankarski aparat“, kot v Argentini imenujejo močne strankarske strukture, je bil to pot na strani Massaccesija. Tako Alfonsín, ki trdo drži v rokah vaje te strukture kot kordobski guverner Angeloz, ki bi edni mogel vsaj delno uravnovesiti to tehtnico, sta podpirala guvernerja. Storani je moral računati le na glasove neuvrčenih članov stranke. A ti so to pot odpovedali. O tem jasno priča tudi število volilcev: komaj 29% upravičencev je oddalo svoj glas; kar 71% se volitev sploh ni udeležilo.

Massaccesi tako praznuje zmago, a obtežen z veliko skrbjo: če odločilne volitve za predsedniško kandidacijo niso mogle užgati volje članov, da se vsaj približajo in oddajo svoj glas, kako jih užgati za težko volilno kampanjo, kjer se bo treba boriti za vsak glas ne le s peronizmom, ki je na nasprotnem bregu temveč tudi z Veliko fronto, ki zavzema mnogo bolj opozicijski položaj kot zmagujoča radikalna struja.

V tej točki pa vidimo še drugo težavo radikalnih kandidatov, Radikalizem, ki je bil le malokrat na vladi v zadnji polovici stoletja, je nenehno predstavljal glavno politično opozicijo. Dejansko bi smeli govoriti o „bipartidizmu“ radikalov in peronistov, ki so si delili voljo naroda. Vdor Velike fronte ne grozi toliko peronizmu na vladi kot radikalizmu, ki lahko izgubi druge politične sile v državi. In to ne le samo s strani neodvisnih glasov, ki že dolga leta iščejo kakega drugega izraza poleg obeh večinskih strank, marveč tudi kot posledice uskoka lastnih članov, katerih precejšnje število ni zadovoljno s politiko, ki jo izvaja strankino vodstvo.

Dejansko je bila nedeljska volitev v radikalizmu bolj spopad dveh ideoloških struj, kot pa dveh kandidatov. Zmagal je strankin aparat, ki se očitno bolj nagiba na povezavo s peronizmom, kot pa na veliko protivladno fronto. Storani je del svoje kampanje temeljil prav na tem: obljubo povezave z „ostalimi opozicijskimi silami“ (beri „Veliko fronto“), s katerimi naj bi dosegel poraz menemizma. Večina članov se je odločila za manj opozicijsko pozicijo. A ta večina, če štejem celotno član-

stvo, je kaj majhna, kajti 65 odstotkov Massaccesijevih glasov pomeni komaj kakih 18 odstotkov strankinih članov. Kaj pa menijo ostali? In kaj bodo menili, ko bodo primorani iti na državne volitve?

Ob vsem tem je bilo očitno veselje v vladi sprčo zmage Massaccesija. Okol Menema so se bali zmage Storanija in možne sledeče povezave z Veliko fronto. Ločena opozicija je po svoje zagotovilo, da nobena izmed drugih sil ne bo prejela zadostno število glasov, da bi vlado primorala v drugi krog volitev. Ne pozabimo, da Menem postane avtomatično predsednik države, čeprav ne doseže 45%, marveč le več kot 40%, če se mu nobeden izmed tekmecev ne približa v razdalji 10%. In nobena ločena opozicija ne more doseči več kot 30% glasov. Edino upanje za opozicijo je, da se gospodarski položaj tako poslabša, da bi Menemova priljubljenost padla pod 40% in ga tako prisilila na ballotage.

NOVI STARI DOLGOVI

Seveda ne smemo gledati tako črno na to zadevo. Pač pa je jasno, da v vladi sami niso preveč mirni glede gospodarskega programa. Stabilizacija se še ohranja, toda so znaki nevarnosti, ki smo jih večkrat beležili na tem mestu, ki se vedno bolj izrazijo kažejo na površju.

Ponovimo znova: na socialnem področju nizke plače (večina je zamrznjenih, kljub temu, da je v istem obdobju inflacija krepko porastla), brezposelnost, težave državnih zdravstvenih ustanov, pomanjkanje stanovanj, itd. Na gospodarskem: rastoča recezija, negativna zunanjetrgovska bilanca in še nanovo pojavljeni državni deficit. K temu pa dodajmo še problem zunanjega dolga, o katerem se do sedaj ni veliko govorilo. Prav pred kratkim je nastala polemika med gospodarstveniki, ki so trdili, da to ni več problem, in onimi, ki so svarili, da je to časovna bomba, ki lahko vsak hip eksplodira.

Zadnji podatki, ki izhajajo iz uradnih računov kažejo, da se položaj ni izboljšal, marveč se je še poslabšal. Ko je Menem nastopil, je argentinski zunanji dolg znašal 57.777 milijonov dolarjev. Po petih letih se je dolg povečal in 30. junija 1994 znašal 70.748 milijonov dolarjev. In medtem ko država znova beleži izgubo, se nahajamo pred vrati številnih datumov, ko zapadejo obroki in glavnica dolga. Denarja seveda ni, treba bo refinancirati in z večjimi težavami sedaj, ko smo se odpovedali ugodnostim Mednarodnega denarnega fonda.

Ob vsem tem težkem porastu zunanje dolga pa je nadvse zanimivo, da je vlada vsled privatizacij v istem obdobju prejela kar 9.900 milijonov dolarjev v gotovini in 13.200 milijonov v bonih vladnega dolga. Trenutno si ekonomisti in opazovalci belijo glavo in skušajo ugotoviti, kam je šel denar in od kod tolikšna vsota dolga. Številke je na podlagi podatkov gospodarskega ministrstva in Centralne banke objavila Fundación Capital, ustanova, ki jo vodi mladi Martín Redrado, bivši predsednik Državne borze, ki je moral zapustiti svoje mesto po hudem spopadu z ministrom Cavallom. Redrado je te dni objavil knjigo, katere motto je ideja, da „stabilizacija pomeni obdržati se na površini, a razvoj je naučiti se plavati in priplavati na drugi breg“. Zanimiva ideja. A pri vsem tem se nam zdi, da vsi skupaj pozabljajo na etiko.

Spričo takih težav so kaj brezpomembne govorice, da je predsednikova hčerka, ki uradno na potovanju v inozemstvo nastopa kot „prva dama“ potrdila izpit na univerzi s pomočjo minimikrofonov in audifonov. In še, da je vpriči profesorja zagrozila sošolki, ki jo je razkrinkala, da jo bo dala ubiti. Tako vsaj pišejo tukajšnje revije.

NOVICE S KOROŠKE

1938: AVSTRIJA ALI NEMČIJA? Predavanje dr. Teodora Domeja v Domu v Tinjah spada pod vrsto zgodovinskih predavanj na temo „Dilema slovenske koroške zgodovine polpreteklosti“. Dr. Domej z Zveznega pedagoškega inštituta je predaval o letu 1938 kot prelomnici v odnosu do dveh svetovnih nasilnih ideologij — do komunizma in do nacizma. Avstrija ali Nemčija? Po Schuschnigu za Hitlerja? S temi vprašanji se nakaže takšna dilema za Slovence, ki so bili ukleščeni med Jugoslavijo, koroško domovino in Veliko Nemčijo. Temeljiti študij dogodkov, dokumentov, dosegljiva literatura, številni citati iz ustreznega časopisa, izjave narodnih voditeljev in priče tistih časov so bile osnova za predavanje. Vsakdanje življenje se je spremenilo in to pred anšlusom. Mladina, ženske, vse je bilo vključeno v politične organizacije. Avstrijska javnost je pritiskala na Slovence z gesli: solidarnost, domovina zvest, visoka nemška kultura, komunistični strup. Vse to je pripravilo, da so ljudje tistega časa sprejeli „strategijo za preživetje“ in ko so volili, je prevladal v volilnih pritisk tistih časov. Tudi na dvojezičnem ozemlju se je to pokazalo. Po takem predavanju si marsikdo ni upal niti postaviti vprašanja, ki še danes nima odgovora. Kje so globlji vzroki, da so koroški Slovenci sodelovali v nacističnem gibanju? Kakšno strategijo je razvilo vodstvo in kako

je vplivalo na narod? Ali se je takratno narodno vodstvo zavedalo usodnih posledic ideoloških sprememb po priključitvi k nemškemu rajhu?

SOLE - MAMILA: Učenci pravijo, da ni srednje šole brez mamil, in kdor misli, da to ni res, pravijo, da je slep. Nekateri starši so se tudi obrnili na časopis Naš tednik, naj bi se uredništvo malo več pozanimalo ter da ni odgovornost samo na starših in ravnateljih šol. Molčanje zaradi ugleda šol ni opravičilo, ker je najbolj važna točka varovanje in zaščita življenja mladine. Ravnatelji so vsi odgovorili, da konkretnih dokazov doslej ni, tudi zastopniki dijakov niso naravnost odgovorili. V pogovoru so dijaki in dijakinje iz Slovenske gimnazije in Trgovske akademije želeli ostati anonimni. Naloteli so na očitek, da „blago“ prihaja iz Slovenije, ker je znano, da so tam zelo rodovitna tla. Na pogovor so bili povabljeni dijaki 6. razreda Slovenske gimnazije iz Ljubljane, Kranja in drugih slovenskih mest. Večina je odgovorila, da je težko obravnava-ti témo in so zagotovili, da se marsikaj ve in da je krivično obdolžiti vse dijakke, ki pridejo iz Slovenije — češ da prinašajo v celovške šole mamila —, to gre samo za posameznike. Šola bi lahko naprosila pri Deželnem šolskem svetu dovoljenje, da zdravnica preiskuje seč vseh dijakov, nastane pa tudi zanka: ne šolsko vodstvo ne zdravnica ne moreta prisiliti dijaka, da od-

da seč. Pomoč bi morala priti od strani strokovnjakov, čeprav bi to bil velik udarec za šolo, je pa tudi velik udarec, da so mamila žal že zajela vse srednje in višje šole na Koroškem. Kakor se kaže, je razvoj v začetni fazi. Sedaj je treba razčistiti zadevo, ne zaradi ugleda šole, ampak zaradi življenja mladine, pa tudi, da se ohrani zaupanje, ki so ga starši desetletja imeli v koroške slovenske vzgojne ustanove.

Farizeji in cestninar

A.) Saj ste rekli, da je vsaka debata o Trstenjakovem članku bob ob steno.

B.) Že, že. Ne gre samo za Trstenjaka. On je in ostane to, kar je. Ne gre za kako njegovo „spreobrnitev“. Gre za nekaj drugega. Znan mi je primer, ko je neki duhovnik dobil anonimno pismo od „naprednega“ bivšega partizana. V njem mu svetuje, naj vendar posnema Trstenjaka in upošteva njegovo sodbo o škofu Rožmanu ter domobranci. Vidite, da gre za posledice zmedenega sestavka in njegove zmote. Zato je potrebno še in še pojasnjevati resnice o tem, da še drugi ne nasedejo lažem.

A.) In katere so to?

B.) Že sem omenil, kako so partizani v času okupacije pomorili okoli 1000 Slovencev, torej rojakov brez zaščite. Šele potem so nastale vaške straže in kasneje domobranci. Tako naj bi se preprečile bodoče žrtve. To je bila samoobramba. Kakor se smé posameznik braniti pred krivičnim napadalcem, tako se sme braniti narod. Napadalna vojska ni dovoljena nikoli, obrambna pa vedno. To priznava tudi mednarodno pravo. Torej je jasno, kdo je izžival. Vsa ta zadeva se mi zdi močno podobna fantiču, ki je ukradeno reč z levo roko tiščal v žepu, sam pa tekal po ulici in z desnico kazal naprej in kričal: primite tatu! Kaj se to pravi? Drugim očitati to, kar je sam storil. In to zato, da bi zakril svojo podlost. Temu se pravi: farizejstvo (pride od besede „farizej“).

A.) In kakšna je bila vloga škofa Rožmana pri tem?

B.) Znano je, da je bila OF in NOB tesno povezana s komunizmom. Zmaga OF in NOB je pomenila zmago komunizma. Škof Rožman je svoje vernike samo svaril pred brezbožnim komunizmom, kakor ga je že prej obsojal papež Pij XI. („Divini Redemptoris“) Sicer pa sam Marx, začetnik komunizma, priznava, da se njegov nauk ne sklada s krščanstvom. Isto trdita tudi Engels in Lenin. Enako tudi Pij XI. ter škof Rožman. Oba torej izjavljata isto kot zgoraj naštevani marksisti. Kaj je torej tukaj nekaj narobe? Zakaj ne bi smel škof Rožman trditi isto kot Marx in Lenin? In tudi naši slovenski marksisti (Kardelj, Zihert...) so trdili isto. In zato so skrbno opozarjali, da njihovi pristaši ne smejo izražati verska čustva. Zato se niso upali javno iti v cerkev in so skrivaj iskali prilike, da so bili ob nedeljah pri sveti maši. Tako smo opazovali neka čudna „romanja“ iz dežele v Ljubljano in iz Ljubljane na deželo. Zlasti učni kader je bil strogo nadzorovan. In zakaj? Da ne bi s svojo navzočnostjo v cerkvi „pohujševali“ mladino. Proti svojemu prepričanju so morali razlagati dialektični materializem in drugim vsiljevati „moderno in sodobno“ zgodovino. Ta je: V začetku človeškega rodu je bil komunizem (enakost, bratstvo, svoboda — „raj“!). Potem je zaradi sebičnosti nastala privatna lastnina. Kasneje se je razvilo suženjstvo in za nekatere veleposestništvo. V srednjem veku se je razvil fevdalizem. Iz tega je nastal kapitalizem ter imperializem. Posebno obliko ima fašizem ter nacizem. Zdaj pa prihaja nova doba: prehod v socializem in iz tega — komunizem (zopet: bratstvo, enakost, svoboda — „raj“!). Da bi se vse to moglo doseči, je nujno potrebna „diktatura proletariata“. Torej nasilna sredstva: boj, umori, zapori,

Pred meseci je akademik Anton Trstenjak objavil članek, v katerem brani NOB, čeprav piše o težkem življenju pod komunistično diktaturo. V časopisu mu je odgovorilo veliko bralcev, med njimi je poslal odličen odgovor župnik Stanko Kapš. Njegovega četrtega sestavka in odgovora na to temo pa Slovenec ni več objavil, ker je bilo odgovorov že preveč. Zato ga je avtor razmnožil in širil osebno. Prišel nam je v roke in mislimo, da je prav, da ga objavimo:

logori, taborišča... Zato je nekaj čisto logično, da je prišlo do: sirska ta-borišča, gulagi, Katyn, Goli otok, Žužemberk, Kočevski rog, Gotenica, Grčarice, Turjak... Ker pa danes beseda „diktatura“ ne vleče več, je treba to besedo nadomestiti z bolj privlačno — demokracijo. Tudi beseda „komunizem“ zaradi diktature ne privlači več, zato jo je treba opustiti. In se ne da nadomestiti z ničemer. Zanimivo: čeprav uradno pri nas komunizem ni prepovedan, ga nobena organizacija ne zagovarja več. Nasledniki tega gibanja govorijo o preobrazbi ali prenovi („prenovitelj“). Ali res? Kako že pravi pregovor? „Volk menja dlako, npravi ne!“ Morda le posamezniki, večina pa ne. Tako je torej s to rečjo. Vse se spreminja, so rekli že stari Rimljani. Smešno bi bilo, če bi nekdo prišel danes k sosedovemu fantu in ga nagovarjal, naj pride pozno zvečer za njegov škedenj in bosta razpravljala o SKOJ-u in komunizmu, ki nam obetata svetlo bodočnost (kakor nekoč v stari Jugoslaviji). Gotovo bi slišal: „Si neumen. A si prišel z lune ali izza lune, da nisi videl, kaj se je med tem časom zgodilo na naši zemlji?“ In zdaj vprašanje: kdo je imel prav: ali komunizem, ali škof Rožman? Komunizem ne privlači več: ne na Zahodu in ne na vzhodu Evrope! Koliko žrtev brez potrebe! Tudi naši časopisi so leta 1948 poročali, da je v Stalinovih čistkah zginilo v Sovjetski zvezi deset milijonov Rusov. In koliko pri nas? Med vojno in po vojni? Ali ni bilo to zločinsko delo? Še enkrat: Ali je imel prav škof Rožman, ko nas je svaril pred tem zlom? Kaj pravite? Zakaj molčite! Kdaj bo ta resnica butnila na dan? V Zagrebu se vsako leto spominjajo obletnice smrti nadškofa in kardinala Alojzija Stepinca. In pri nas? Koga se bojite? Kje ste psihologi, ki se na vse reči razumete? Pojasnite vendar, kdaj in kje se je zmotil škof Rožman, ko je obsojal komunizem? Organizacija vaških straž in domobrancev, kakor je znano, je bila v drugih rokah. Seveda so se ljudje tudi iz verskih razlogov izogibali povezave z OF in NOB.

A.) Pa so domobranci dobivali orožje od okupatorja?

B.) Pa me vedno razjezi, kadar slišim to pripombo. Ja, hudumana! Od kod so ga pa dobivali partizani? Če prebiramo partizansko literaturo (spomine raznih aktivistov), bomo kar neprej slišali koliko orožja so zaplenili Italijanom. Ko se je italijanska divizija „Macerata“ v Ribniški dolini med Kočevjem in Dolenjo vasjo v jeseni leta 1943 predala Tomšičevi bigadi, so dobili ogromno italijanskega orožja. Torej: od okupatorja. Tudi topove so dobili od njih. In s temi topovi so italijanski vojaki pod stražo partizanov šli v Grčarice in tam zavzeli četniško postojansko. Nato so šli v isti sestavi (Italijani in partizani) na Turjak in ga z istimi italijanskimi topovi zavzeli. Družno skupaj z okupatorjem. Znano je nadalje, da je v Novem mestu italijanski general Cerutti po dogovoru že spomladi

leta 1943 poslal partizanom en vagon orožja. To pošiljko je lokomotiva porinila k železniški postaji Straža pri Novem mestu, ki je bila na partizanskem ozemlju. In o tem je kasneje pripovedoval partizan, ki je bil udeleženec pri prevzemu tega orožja. Pa ne gre za to, od kod je kdo kaj dobival, ampak za — „kaj“ ga je uporabljal. Zakaj Trstenjak ne ugotavlja, da se partizani niso držali njegovega izreka: „na Slovence ne bom streljal“. Kako da se on, ki se ponaša, da hodi srednje pot, popolnoma postavi na „levo“ stran in tako z ostrimi besedami obsodi „desno“ stran in tako dela zdrabo. Niti z besedo ne obsoja pokole Slovencev v Kočevskem rogu, medtem ko vrh slovenske Cerkve blagoslavlja spominske plošče in kliče k spravi.

A.) Kaj pa tisto, da so domobranci branili vero in se borili za Boga?

B.) Tu ima Trstenjak prav. Vera se ne brani z orožjem. Pa to ni njegovo odkritje. To sta poznala že apostola Peter in Pavel ter je utemeljeno v sv. pismu. Že samo ime „domobranci“ pove za „kaj“ so se borili. To je: za dom! Za domačo vas. Za svojce. Da bi mogli v miru obdelovati domačo zemljo! Da bi mogli neovirano hoditi iz kraja v kraj ter brez zapreke obiskovati domačo cerkev. Kolikokrat jih je pri tem ogrožal domači in tuji agresor. Res pa je, da so imeli domobranci pred očmi tudi vrednote, ki so v neki zvezi tudi z vero, kot: svoboda, mir, poštenost, resnicoljubnost, ljubezen brez sovraštva in podobno. Ker so te vrednote last vseh poštenih ljudi, zato so se včasih pridružili domobrancem tudi fantje, ki niso redno hodili v cerkev in jim ni šlo „za Boga“. Sem poznal nekaj takih primerov. Ime „belogardist“, kakor so jih imenovali partizani, nima korenine v zgodovini našega naroda in tudi ne v zgodovini ruskega ljudstva. To podmaknjeno ime ima svoj izvor v sovjetskem boljševizmu. Tam so se „rdečim“ komunistom uprli „beli“ vojaki. Ti „beli“ vojaki so se pred „rdečimi“ umaknili v sosednje države. Tudi v prvo staro Jugoslavijo in so se imenovali „vranglovci“, po svojem generalu Vranglu. Dedek „Mraz“ tudi nima korenin v našem narodu, ampak so ga pripeljali iz sovjetizma, da bi spodrinili našega Miklavža, ki pa ima globoke korenine v našem slovenskem ljudstvu. Pa bo verjetno „dedek Mraz“ sčasoma odšel nazaj v svoj rojstni kraj, če ga bodo tam sploh hoteli še sprejeti. Oh ubogi begunec!

A.) Ali niste omenjali tudi izdajalce? Kako je s tem?

B.) Izdajalec. Grda beseda! Kdo je? Kdor se izneveri svojim načelom. Znan je primer Juda Iškariota. Sv. pismo dostavlja k njegovemu imenu, da je on tisti, „ki ga je izdal.“ Poznal je svojega Učenika. Videl je njegova dobra dela. Slišal je njegove besede, kako lepo je govoril o ljubezni do Boga in bližnjega, tudi do sovražnikov. In Uče-

nik ga v uri izdajstva imenuje celo — prijatelja! Pa Iškariot? Zakrknjen! Slepo vdan denarju. Za 30 srebrnikov mu je šlo. Na vse drugo je pozabil. Samo, da bi nekaj dobil. Nekaj „imeti“, ne „biti“. Ne biti — zvest. In postal je — izdajalec. Poznamo tudi narodne izdajalce. Že stari Grki so jih poznali. Delati proti svojemu narodu, proti svojim rojakom, škodo napraviti domačemu kraju (požig, rop, umori...) Držati s tatovi in lopovi. Iz opisanega lahko spoznamo, kdo je bil med zadnjo vojno domoljub in kdo — izdajalec. Če kdo tega ne vidi, mu ni več mogoče pomagati. Posebno še, če odpre oči in pogleda medvojna in povojna brezna (Kočevski rog, Teharje, Hrastnik, Pohorje, Dravsko polje, Kočevska Reka, Šentvid, Brezova reber, Birčna vas, itd.). In da ponovim: Ali je imel škof Rožman prav? Rotil je, svaril je! Ali se je zmotil? Povzdignite vendarle svoj glas vsi psihologi in zavpijte na vse grlo, da bo donelo po gorah in dolinah: ŠKOF ROŽMAN SE JE ZMOTIL! In ne moremo razumeti divjanja komunistov. Kaj molčite? Koga se bojite? Ali nismo v demokraciji? Resnica mora priti na dan! Ustavite laž! (ne desnico, ampak — LAŽ!).

A.) In kaj bi svetovali, da se stvar še bolj pojasni?

B.) Najprej bi bilo treba ugotoviti, kako si nekatere Trstenjakove izjave v obeh spornih člankih med seboj nasprotujejo. Potem je treba poiskati, kaj je v njih pozitivno. Omenjeno je že bilo, da se vera ne brani z orožjem. Važna je njegova ugotovitev, da bi domobranstvo nastalo in tudi mimo škofa Rožmana (kot samoobramba!). In tudi to je pozitivno, da mu je žal za ponesrečeni intervju, ki je povzročil — zmedo! To je vse hvalevredno. Kaj vse je bilo sporno in zmotno, je bilo pa že omenjeno prej v sestavkih pod zgornjim naslovom. Dobro bi bilo prebrati še kakšno Kardeljevo knjigo (morda: „Pot v novo Jugoslavijo“), kjer izrecno pravi, da se je pri nas socialistična (in s tem komunistična) revolucija izvršila pod okriljem OF in NOB. To je bil poseben pojav med narodi Jugoslavije in na Balkanu (tudi v Grčiji, Bolgariji in v Albaniji). Kardelj je lahko in smel to izjaviti, drugi pa ne. Če je pa kdo drugi to rekel, je pa to bilo — klevetanje in zato kaznivo. Tudi podpisani je bil tega obtožen. Namreč: da se je pod naslovom OF in NOB skrivala revolucija in komunizem. Vsi drugi bi morali trditi, da je bila to samo borba za svobodo naroda in nič več. In to s poštenimi sredstvi: nič terorja, nič umorov in nič ropov. Očitna drugačna dejstva so po mnenju revolucionarjev samo klevete in — laž. Zelo zanimive so še druge knjige aktivistov. V njih piše, da so bili prvi partizani skoro sami komunisti. Šele kasneje so prišli pri mobilizaciji še nekomunisti. Ti novi prišleki so nekateri ostali „mobiliziranci“ in so se prilagodili komunistom. Večina pa je ob prvi priliki pobegnila, ko so slišali politkomisarja za „kaj“ se je treba boriti in kako nevarna je — „vartikanska“ politika.

A.) Torej ni res, da je bila OF krščanska?

B.) Kaj takega lahko trdi samo tisti, ki položaja ne pozna in je morda živel kje v tujini. Resnico je treba odkrivati in zavreči zmote.

Odgovarja: Stanko Kapš, župnik v pokoju, Vrhnika

25. glasbeni festival

Že četrto stoletje imamo Slovenci vsakoletno veliko in dobro obiskano prireditev, ki dosega iz leta v leto višjo kvaliteto in zajame vse mlade glasbene umetnike, soliste in zборе, pianiste in bateriste, v edinstvenem prikazu.

Letos sta SDO in SFZ priredila ta svoj 25. glasbeni večer 30. oktobra v Slovenski hiši. Udeležilo se ga je izredno število mladih in starejših, ki so bili vsi presenečeni nad dobrim izvajanjem, kar so nastopajoče nagradili z močnim aplavzom. Moramo reči, da je s tem dokazano, da slovenska pesem ni izumrla in kot kaže tudi ne bo, ter da se v glasbi lahko marsikdo povzpne še precj visoko.

Naj v kratkih besedah naštejemo, kaj vse so nam pripravili na okusno pripravljenem odru, ki ga je scenografsko izdelal Tonči Paulič, pri osvetljavi in ozvočenju — kar je važno in je tudi dobro delovalo — sta sodelovala Janez Jereb in Pavel Malovrh.

Naj navedemo najprej zборе in njih pesmi:

Mladinski zbor iz Slomškovega doma — dirigent prof. Ivan Vombergar — je zapel Kramolčevo Godec pod lipo in znano črnska When the saints.

Mladinski pevski zbor iz San Justa — voditelja Andrejka Selan Vombergarjeva in Andrej Selan — je predstavil: Dolenjska napitnica (Matija Tomc), Pa se sliš' (Kubo), And the glory of the Lord in Carnavalito quebradeño (Rosaenz).

Moški zbor - San Justo — dirigentka Andrejka Selan Vombergarjeva — je zapel dva venčka narodnih: Nebo žari v priredbi Mihelčiča ter Juhe, pojdemo v Škofče (Kernjak).

Mladinska skupina iz Slovenske vasi

— voditelj Franci Pavlič CM —: Skupina Glorija je podala Hej brat!, skupina Jonatan Ko bister potoček in France Gačnik Po vseh hribih.

Skupina Cvetka Kopač, Ani Rode, Luka, Matej in Matija Debevec so predstavili pesmi: Webrovo Pri jezu, Verdijevo Va pensiero, črnsko Ride oh King Jesus in Vodopivčeve Žabe.

Skupina Rock & Polka so zapeli in zaigrali Vusk nom palte, Just a song in Naš rock and roll.

Solistične točke so imeli že znani pevci:

Ani Rode Voi che sapete (Mozart), Mascagni Voi lo sapete in Tomčevo Tam, kjer teče bistra Zilja;

Luka Debevec je zapel Mozartovo Non piu andrai, Madamina in Ipavčevo Iz stol-pa sem;

Matej Debevec pa tudi Mozartovo O del mio dolce ardor, Wagnerjevo Arija zvezdi in Tomčevo Oj ta mlinar.

Ivan Vombergar pa je pri klavirju živahno zaigral Variacije po Paganinijevih etudah št. 6 ter Johana Brahmsa Madžarski ples.

Tone Vivod in Martin Kopač sta na bobnih podala solo in duet.

Erika Poglajen na orgle Elton Johna Ali lahko čutiš ljubezen nocoj? in Lewisa Bolas de fuego - Ven Johnny, ven.

Na harmoniko bi moral po programu zaigrati še Bojan Metelko iz AFS F. Marolt iz Ljubljane, a mu ni uspelo priti na večer iz Santa Fé

Ta festival, ki je s svojo kvaliteto, obsegom in izvedbo navdušil vse poslušalce, nam je lahko za zgled dela in dosežkov umetnosti med mladimi.

Fotografije: Marko Vombergar



Matija Debevec, Cvetka Kopač, Luka Debevec, Ani Rode in Matej Debevec.



Mladinski zbor iz Slomškovega doma, vodi prof. Ivan Vombergar



Moški zbor San Justo, vodi Andrejka Selan Vombergarjeva.



Mladinska skupina iz Slovenske vasi, dirigira Franci Pavlič CM.

Iz življenja ZSMŽ

Vedno se zberemo ob 1. sredah, vedno tudi odhajamo obogatene z gotovimi življenjskimi napotki — vsekakor nekaj pridobimo na tem ali onem polju.

Tako je v oktobru prišel med nas upokojeni župnik in pisatelj Jožko Kragelj. Po knjigah „Moje celice“ je bil skoraj vsem znan, osebno pa smo imele srečo preživeti naš sestanek v njegovi dobrovoljni družbi. Resnično, ni izgubil humorja, čeprav je 7 let prestajal po raznih zaporih in prisilnih delih.

Znan je tudi kot govornik, ki zna pritegniti poslušalce. Tako smo tudi me prislunile njegovim besedam, ki jih je namenil ostarelim; kako in česa se vesele in kakšen odnos do njih nam velevali ljubezen do bližnjega. 14 blagrov je navedel, ki se nanašajo na nas, če jih izpolnujemo v stiku z onemoglimi starejšimi osebami. Zahvalile smo se z aplavzom z željo ponovnega srečanja z njim.

Za novembrski sestanek pa nas je počastil škof msgr. dr. Metod Pirihi, ki se je odzval vabilu Zveze. Skupaj z asistentom dr. J. Rodetom, župnikom J. Škerbcem in spremljevalcem g. škofa urednikom Družine Francijem Petričem, smo imele skromno kosilo, ki je potekalo v prijetnem, skoraj domačem pogovoru. Božjepotnik-F. Petrič je napisal pred kratkim izšlo knjigo „Duša le pojdi z mano“, za katero je veliko zanimanja med nami. Izmenjava misli v

neuradnem tonu zbližuje našo oddaljenost od domovine, za katero nosimo skrb in ljubezen po tolikih letih s seboj.

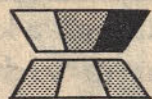
Nadaljevale smo z 28. občnim zborom. V veliko veselje in tudi v spodbudo nam je bila prisotnost škofa dr. M. Pirihi in spremljevalca duhovnika F. Petriča, ki sta se zanimala za naša poročila, tako centralnega odbora, kakor tudi za poročila okrajnih predsedov. V letnih obračunih je mogoče boljše presoditi delovanje vseh organizacij, saj me, če le moremo, pomagamo z delom v ozadju — kuhinji in podobno.

Na 28. občnem zboru smo tudi volile in sicer enoglasno dosedanje predsednico go. Pavlino Dobovškovo, ki bo zavzeto nadaljevala delo v centrali in obenem povezovala okraje. Odbor je ostal nespremenjen, obračune bomo objavile v naslednjem poročilu.

Dr. Jure Rode, asistent Zveze, je za končni nagovor naprosil g. škofa M. Pirihi. Spodbujal nas je k delu kot doslej; biti prostovoljno v službi naše skupnosti je plemenitenje lastnega duha in osebnega zadovoljstva — z Bogom in Marijo.

G. škof M. Pirihi nam je podaril svojo sliko, a tudi brez nje, nam bo ostal v najlepšem spominu do naslednjega snidenja — tako je želeti! Franci Petrič pa je Zvezi pustil svojo knjigo o božjih poteh s posvetilom. Obema se iz srca zahvaljujemo in jima želimo srečno pot domov!

NOVICE IZ SLOVENIJE



SLOVENC V ARGENTINI

STARA VAS PRI BIZELJSKEM — Iz te vasi izhaja šampanjec, ki so ga pili na obisku papeža Janeza Pavla II. v Zagrebu. Tam je imel naslov Miramar 1990, pridelovalec Janez Istenič pa ga ima zapisanega kot penec vino N° 1 Cuvee Speciale. V svojih kletih mu zori 12.000 steklenic, poebno serijo 6.000 steklenic pa bo pustil zoreti do leta 2.000.

LENDAVA — Nov dom za ostarele so odprli v Lendavi. V njem je prostora za 120 oseb, starejših od 65 let. V lendavski občini do sedaj ni bilo doma za ostarele, ki so morali iskati zavetja v Murski Soboti. Lendava ima tudi 14 odstotkov prebivalcev starejših nad 65 let, kar je 3,5% nad republiškim povprečjem. Dom pomeni tudi nova delovna mesta: za oskrbo bo zaposlenih 46 oseb. — Slovenija ima 52 takih domov, v katerih je prostora za 12.500 ostarelih ljudi.

LJUBLJANA — V stolpnici, kjer je včasih kraljevala Iskra, so odprli prostore Centralne tehnične knjižnice. V njej je 84 prostorov za študij in branje del. To pa je le začasen sedež (računajo vsaj pet let), dokler ne bodo zgrajeni novi prostori Univerzitetne knjižnice Ljubljana. — V prejšnje knjižnične prostore na Tomšičevi ulici se je vselilo veleposlaništvo ZDA.

KRŠKO — Če se v parlamentu odloči postopno zapiranje jedrske elektrarne in sprejme zakon o skladu za financiranje njene razgradnje in za odlaganje radioaktivnih odpadkov, bo elektrika dražja za 2 odstotka. S takim nabiranjem bi mogli zapreti elektrarno v teku dvajsetih let. Slovenski stroški za zaprtje bi znašali 640 milijonov nemških mark. Vse to pa je še pogojeno s hrvaško odločitvijo, ki je solastnica jedrske elektrarne. Poleg teh stroškov so tudi še redni vzdrževalni stroški: parlament mora potrditi nakup novih uparjalnikov, sicer ne bo treba čakati dvajset let do zaprtja.

CELJE — V mesecu maju bo enaindvajseti mladinski pevski festival, ki bo imel nekatere novosti. Tekmovanju mladinskih zborov se bo pridružilo še tekmovalje otroških zborov. Glasbena žirija se bo povečala od štirih na sedem članov, od katerih bodo trije iz tujine. Pravijo, da je že zdaj veliko zanimanje za festival, predvsem v Avstriji, Italiji in Rusiji. Čas za prijave zborov je do 10. februarja.

ZAVRŠNICA — V tej dolini so predstavljali vojaško vajo Završnica 94, pri kateri je sodelovalo 500 članov slovenske vojske. Kot pravijo, je vaja pokazala, da so vojniki dobro izurjeni, oprema pa je pomanjkljiva, ker zaradi embarga ni mogoče nakupiti sodobne tehnične opreme, ki bi zagotavljala vojski uspešno obrambo Slovenije. — Vajo so si ogledali tudi razni vojaški atašeji in predstavniki ministrstev za obrambo.

TOLMIN — Letos praznujejo tolminski sirarji 700 let izdelovanja sirov. Predvsem so ponosni na domač izdelek — tolminski sir. Zato si prizadevajo, da bi dosegli zaščito imena „tolminski sir“, saj ima značilen okus in vonj, ki mu ga dajejo mleko in okolje, mlekarji mojster pa vse to ohrani v vsakoletni izdelavi. Izvedenci pravijo, da dnašnji potrošnik noče, da bi se tradicionalni izdelki podrežali industrijskim zahtevam, pač pa da obdržijo lasten okus, vonj in hranilno vrednost, ki naj bo razvidna v zajamčenem poreklu sira.

NOVO MESTO — Kirurški oddelek Splošne bolnišnice je praznovalo sto let obstoja. Prvi šef dr. Peter Defranceschi v takratni Bolnišnici usmiljenih bratov je od vsega začetka skrbel za visoko kakovostno raven: uporabljal je že mikroskop, citoskop in rektoskop; bolnišnica je uporabljala ste-

rilizator tri leta prej kakor je bila v bolnišnici v Gradcu.

LJUBLJANA — Carmen je naslov ljubezenski zgodbi, ki bo postala celovečerni film. Režiser je Metod Pevec, v naslovnih vlogah nastopa Nataša Barbara Gračner in Sebastijan Cavazza. Postprodukcijo so opravili v Budimpešti.

TOLMIN — V Zgornjem Posočju so zasledili dva do tri medvede, ki delajo škodo pastirjem. Našli so enaindvajset poklanih ovc, pastirji pa jih pogrešajo še enkrat toliko. Triglavski narodni park je prizadetim ovčarjem izplačal od 17 do 20 tisoč tolarjev odškodnine za vsako poklano ovco. Zadolženi za divjad je že naročila kobariški lovski družini odstrel medveda, ki je doma na Breginjskem Stolu. Ostali pa je po sledovih manjši in mlajši, zato bodo skušali ukrepati tako, da ne bi več povzročal škode.

VELENJE — Šoštanjska termoelektrarna odlaga pepel v velenjski rudnik lignita. Transport pepela je hidravlični, zato je voda, ki se odceja v Velenjsko jezero in nato v reko Pako, močno onesnažena. Zdaj bodo krogotok zaprli: iz odlagališča bodo zbrali izcedne vode, jih ponovno uporabljali pri transportu pepela in tako preprečili, da bi se še naprej onesnaževali jezero in reka. Sčasoma bo koncentracija anorganskih snovi v obeh padla pod dovoljene meje ter dovolila, da se v njih naselijo ribe.

PIRAN — Kljub vsem dogovorom v Piranskem zalivu še vedno pride do mejnih zapletov. Zadnji je bil med izolsko ribniško ladjo in hrvaškim patrolnim čolnom, ki je očital, da lovi v hrvaških vodah. Kapitan ladje se je uprl zahtevi, da odpluje v Umag in poklical slovensko patroljo. Po dolgotrajnem pregovarjanju koprškega pomorskega policista, da se nahajajo v vodah slovenske jurisdikcije, so se ladje vrnile v svoja pristanišča.

LJUBLJANA — Ustanovljeno je bilo Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar. Razlog za ustanovitev naj bi bil Trubarjev vpliv na emancipacijo, afirmacijo slovenskega naroda in osamosvajanje na raznih področjih: narodna zavednost, jezika, književnosti, kulture, slovenske protestantske cerkve ter verskega in posvetnega šolstva.

KAMNIK — V muzeju na gradu Zaprce imajo shranjene najmanjše orgle v Sloveniji. Izdelane so bile leta 1743; orgelski pozitiv sta izdelala ljubljanska mojstra Göbl in Johannes Georgius Eisl. Nameščene so bile najprej v Grobljah pri Domžalah, kamniški muzej pa jih je odkupil leta 1964. Dal jih je restavrirati in ponudil prijateljem prvi (a ne zadnji) orgelski koncert. Organist je bil prof. Sašo Frelih.

LJUBLJANA — Ker državni zbor še ni sprejel zakona, po katerem bi morale stranke zagotoviti na kandidatnih listah enakopravno zastopnost obeh spolov, je vladni urad za žensko politiko poslal strankam poziv, naj pri sestavi kandidatnih list upoštevajo enakopravnost. Poskrbeli so tudi za podatke: leta 1990 je bilo med 13.700 kandidatov za vse tri zборе predlaganih 20% žensk, od katerih je bilo izvoljenih 15,6%. V 62 občinah so najvišja mesta zasedle štiri ženske, ena je bila predsednica izvršnega sveta, tri pa izvoljene za predsednice skupščin. Sicer je zastopnost žensk v politiki v Sloveniji višja kot v državah vzhodne Evrope, je pa znatno nižja od drugih evropskih držav.

V Sloveniji je pri sv. Gregorju v Slemenih umrla v 93. letu Ivana Levstik roj. Škulj, mati našega sodelavca iz Gorice Vinka Levstika. Spominjajmo se je v molitvi, pokojnica pa naj počiva v Gospodu.

Osebne novice

Rojstvo: Zakoncema Marku Jakošu in ge. Sandri roj. Malovrh se je rodil prvorojenec Aleksander.

Staršem naše čestitke!

Poroka: V cerkvi Marije Pomagaj sta v soboto, 26. novembra, sklenila zakonsko

zvezo Janko Koželnik in Monika Vitrih. Za priče so bili njuni starši Miha in ga. Marija Koželnik ter France in ga. Anica Vitrih. Med poročno mašo ju je ob asistenci župnika Jožeta Guština poročil France Bergant.

Novoporočencema čestitamo!

Novi diplomant: Na univerzi UADE je dokončal študije Janko Vidmar in postal industrijski inženir. Čestitamo!

Modna revija v Slomškovem domu

Sobotni večer 22. oktobra v slavnostno okrašen dvorani Slomškovega doma bo ostal vsem udeležencem še dolgo v spominu. Pri vsem številu prireditev v slovenski skupnosti jih je te vrste bolj malo, v Slomškovem domu je bila pa to sploh prva modna revija. Po navdušenju sodeč smemo upati, da ni bila zadnja. Revijo je pripravil odsek Zveze slovenskih mater in žena, organizacijo pa je imela na skrbi Mojca Majhen ob pomoči številnih sodelavk in sodelavcev. „Srce srcu, je geslo naše dobrodelne organizacije, tudi namen nocojšnje prireditve v skrbni za zbiranja sredstev za najbolj potrebne,“ je povedala v svojem pozdravu predsednica odseka Pavla Škraba. Da je modna revija še bolj prijetno potekala so bili številni, ki so povsem napolnili dvorano, postreženi z okusnim prigrizkom. Lepo in dobro se je združilo s koristnim, bi lahko rekel tudi najbolj nepričakovati obiskovalec. Vse čestitke organizatorjem!

Revijo je povezovala Helena Oblak in spretno uvajala predstavitev izdelkov podjetij: Mía Línea (družina Kavčič), Sweaters Fri Sol (podjetje Kosančič), Textil Garay (Pletenine Kočar), Ital Kuer, Batata, modistka Ana Medic-Schiffner in modistka

Rozalka Likozar. Sodelujoče hiše so podarile po enega svojih izdelkov za žrebanje med udeleženci. V bogati izbiri smo imeli priložnost videti lepe modele dnevnih in večernih oblek, obleke za posebne prilike: petnajtletnico, prvo obhajilo in poročne obleke. Ljubki so bili modeli za fantke in deklice, še bolj srčkani so bili pa otroci, ki so jih predstavili: Andrejka, Zofi, Natalija, Marjanka, Ljudmila, Erika, Zofija, Milena, Karolina, Veronika, Viki, Johana, Damijan, Marjan, Luka, Pavel in Niko.

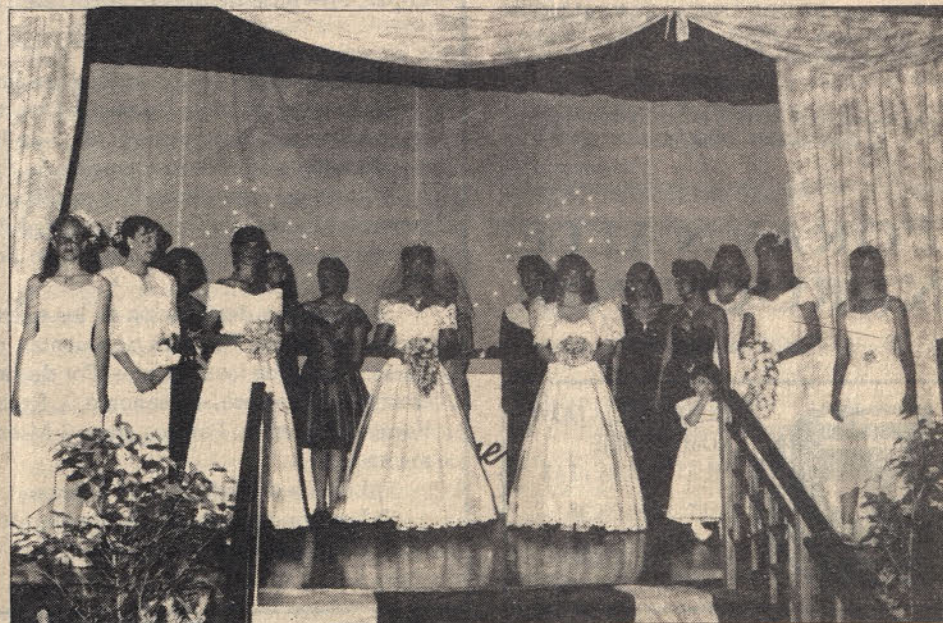
Dobro so se izkazale naše mlade dame, ki so z vso eleganco oblikovale in predstavljale številne modele: Cintija Zupan, Aleksandra Omahna, Mateja Šmalc, Anka Kolkaj, Mari Zupan, Karla Jakoš, Sonja Hribar, Mirjam Javoršek, Angelika Selan, Kristina in Gabi Malovrh, Olga Bohinc, Marjana Rezelj, Ana Loboda, Marjana Grabnar in Marija Arnšek. Glasbeni vložek sta pripravila prof. Ivan Vombergar in Marcel Brula.

Prireditve se je udeležila tudi predsednica Zveze mater in žena Pavlina Dobušek in predsednice krajevnih odsekov, častni konzul Republike Slovenije Herman Zupan s soprogo in odpravnik poslov Republike Slovenije prof. Matjaž Puc s soprogo.

Tj



Dve fotografiji z modne revije v Slomškovem domu.



MALI OGLASI

Oddam v najem stanovanje in bungalow za poletje na Katedralu in eno stanovanje v mestu Bariloche. Tel.: 0944-24978 (Bariloche).

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliske vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

ZDRAVNIKI

dr. Marija Avguštin - Specialistka za očesne bolezni. Ponedeljek, torek in petek od 16. do 20. ure. Roma 3122 - 1. nadstr. 3. - Isidro Casanova (20 m od Rute 3). Tel.: 485-5194

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchietto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ - Capital - Tel.: 831-3546

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jac. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.



LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ADVOKATI

dr. Katica Cukjati — odvetnica - ponedeljek, sreda, petek od 18. do 20. ure - Boulogne Sur Mer 362, La Tablada, Tel.: 652-5638

dr. Marjana Poznič — odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uradije od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uradije ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uradije ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uradije ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

PORAVNAJTE NAROČNINO!



PREDSTAVLJA NOVE KOMPJUTERJE

MULTIMEDIA - FAX

1 LETO GARANCIJE

Tel. / Fax: (0054-1) 942-8681 / 943-6023

Slovenska kulturna akcija
Predvajanja videa o praznovanju
40-letnice SKA v Ljubljani
v soboto, 3. decembra, ob 20. v Slovenski hiši

Rožmanov dom

vabi rojake na

prijateljsko srečanje,

ki bo v nedeljo 4. decembra 1994

- ob 11.30 sv. maša za vse žive člane Doma in dobrotnike
- skupno kosilo (pribor prinesite s seboj)
- Nakaznice za kosilo so na razpolago pri odbornikih Doma.

Pridite, pripeljite s seboj prijatelje in znance!

DR. VITAL AŠIČ

Don Bosco 168 - San Isidro

Ponedeljek, sreda in petek od 17. do 20. ure.

Nepremičninske in družinsko-pravne zadeve. - Posvetovanje in sprejem tudi postopkov v zvezi s Slovenijo z neposrednim predstavništvom

Tel.: 742-9137 - 742-9437 - 743-5985

CORDOBA

POČITNIŠKI DOM "DR. RUDOLF HANŽELIČ"

nudi mladini, družinam in starejšim osebam, poleg običajnih ugodnosti letos tudi:

- Posebno prehrano za goste, ki bi jo imeli zdravniško predpisano.
- Bazen, igrišče za tenis in paddle v privatnem klubu, na poti v Capilla del Monte.
- TV in video filmi v večernih urah.
- Kapališče ob jezeru "Dique el Cajón" v Capilla del Monte; priložnost za razne vodne športe (windsurf, canotaje, itd.)
- Skupne izlete s privatno kombi (last koncesije Počitniškega doma).
- Stalna prva pomoč v Počitniškem domu.

Dnevni stroški za stanovanje in hrano so sledeči:

	Odrasli	Otroci	
		od 1.-6. leta	od 6.-13. leta
sobe s privatno kopalnico in veliki chalet	\$ 26.-	\$ 20.-	\$ 23.-
Dojenčki zastoj			

Počitniški dom je odprt vse leto z istimi ugodnostmi kakor med poletno sezono.

Pismene ali telefonske prijave: Počitniški dom "DR. RUDOLF HANŽELIČ" Villanueva 1880 (1712) Castelar - Tel. in faks: 627-4160 / 629-3016

Hogar Esloveno — Slovenski dom - Carapachay

Asociación Civil - Sociedad Cultural

Sede Social: Dra. Cecilia Grierson 3867 - (1605) Carapachay - Pdo. Vicente López. - Pcia. Bs As. - Argentina
Personería Jurídica Prov. Buenos Aires Resolución III-355/73 del 25-9-73 - Legajo N° 1/13.560 Ministerio de Gobierno

CONVOCATORIA

De conformidad con lo dispuesto por los Arts. 13, 14, 15, 16, 17 y 23 de los Estatutos, se convoca a los Señores Socios a la ASAMBLEA GENERAL EXTRAORDINARIA para el día 1^o de Diciembre de 1994, a las 10.30 horas en el local social sito en la calle Dra. Cecilia Grierson 3867 de Carapachay, Partido de Vicente López, Provincia de Buenos Aires, para considerar el siguiente:

ORDEN DEL DIA

- 1) Designación de dos socios para firmar el Acta (Art. 12).
- 2) Ratificación de la Comisión Directiva y de la Comisión Revisora de Cuentas, provisionales, designadas el día 5 de Junio de 1994.
- 3) Motivos de no consideración de Ejercicios desde 31/03/87 al 31/03/94.
- 4) Lectura, consideración y aprobación de la Memoria, Balance General, Inventario, Cuentas de Ganancias y Pérdidas e Informe de la Comisión Revisora de Cuentas, correspondiente al Ejercicio Económico N° 18, cerrado el 31/03/1994. (Arts. 13 y 23)
- 5) Elección y designación de los miembros que integran las Comisión Directiva y la Comisión Revisora de Cuentas, conforme a lo estipulado en los Arts. 13, 14, 18, 19 y 20 de los Estatutos. Por dos años: 1 Presidente, 1 Vicepresidente, 1 Secretario, 1 Tesorero, 1 Ecónomo, 1 Encargado Cultural, 2 Vocales Titulares y 2 Vocales Suplentes. Por dos años: 3 Miembros Titulares y 1 Suplente, respectivamente.
- 6) Lectura del Informe del Ecónomo. (Art. 28)
- 7) Lectura del Informe del Encargado Cultural. (Art. 29).
- 8) Consideración de la Cuota Social. (Art. 3)

La Comisión Directiva

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 60; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje in oblikovanje:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

SOBOTA, 3. decembra:

Predvajanje videa o proslavi 40-letnice SKA v Ljubljani ob 20. v Slovenski hiši.

V Slov. domu v San Martinu zaključek šole ob 19. prihod sv. Miklavža pa ob 20.30.

V Slomškovem domu Miklavževa prireditve ob 20. uri.

NEDELJA, 4. decembra:

V Carapachayu zaključek šole in prihod sv. Miklavža ob 19. uri.

V San Justu bo sklep šole ob 18. uri, prihod sv. Miklavža ob 20.

Po mladinski maši v Slov. hiši bo govoril mladim prof. Matjaž Puc: Kaj mi še danes pomeni Marija?

SREDA, 7. decembra:

Redna seja Medorganizacijskega sveta ob 20 v Slovenski hiši.

ČETRTEK, 15. decembra:

Sanmartinska Liga žena-mati ima svoj redni sestanek in božičnico

SOBOTA, 17. decembra:

Božičnica Zveze slovenskih mater in žena s koncertom v Slovenski hiši.

Študentki (starost 16 in 17 let) iščeta službo čez počitnice. Prijave na tel.: 202-0099.

Argentinska župnija v Florestu s šolo išče osebe za vzdrževanje. Dobra plača. Prijave na telefonu 611-9463/9468; padre Alberto

Načrti za parke in vrtove; gradnja vodnjakov in slapov; napeljava avtomatiziranega zalivanja API; tel.: 441-2920.lic. Ivan Smole